

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **K. T.**, zastoupený JUDr. Radkem Bechyně, advokátem se sídlem Legerova 148, Kolín, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, se sídlem Škroupova 18, Plzeň, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 2. 2016, č. j. 17 A 8/2015 - 53,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím Městského úřadu Blovice, odboru vnitřních a správních věcí (dále „správní orgán prvního stupně“) ze dne 7. 7. 2014, č. j. MÚBlov 09100/14/OV/Šab, byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku podle ust. § 125c odst. 1 písm. f) bod druhý zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), kterého se měl dopustit tím, že dne 19. 2. 2014 v 10:43 hodin řídil motorové vozidlo Mercedes Benz registrační značky X v obci Zhůř na silnici č. I/20 a překročil nejvyšší dovolenou rychlost o 54 km/h (± 3 km/h). Za toto jednání mu správní orgán prvního stupně uložil pokutu ve výši 6.000 Kč, zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu 8 měsíců a povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1.000 Kč.

[2] Rozhodnutím č. j. DSH/11190/14 ze dne 14. 1. 2014 (*pozn. NSS: správně mělo být v rozhodnutí uvedeno 14. 1. 2015*), Krajský úřad Plzeňského kraje (dále jen „žalovaný“)

změnil výše uvedené rozhodnutí správního orgánu I. stupně tak, že upřesnil místo spáchání přestupku na pozemní komunikaci č. I/20 „ve směru jízdy na obec Chocenice cca v prostoru před domem č. p. 106“ a ve zbytku prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

II.

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Plzni. V žalobě namítl, že skutkový stav věci nebyl zjištěn dostatečně a vyžaduje doplnění, zejména pak ve vztahu k místu protiprávního jednání. Podle žalobce nebylo místo protiprávního jednání dostatečně konkretizováno. Bylo nutno provést výslech policistů, či provést místní šetření.

[4] Žalobce dále namítl, že nebyla naplněna materiální stránka přestupku, neboť k překročení rychlosti došlo z důvodu, že vezl manželku k zubnímu lékaři (trpěla bolestí zubů, resp. čelistního kloubu).

[5] Krajský soud žalobu zamítl. Dospěl k závěru, že specifikace protiprávního jednání (konkretizovaná v odvolacím rozhodnutí) odpovídá ust. § 77 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“). Dokazování v tomto směru považuje soud za dostačující ke zjištění skutkového stavu v souladu s ust. § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a vylíčení policistů či provedení místního šetření by bylo nadbytečné.

[6] K namítanému nenaplnění materiální stránky přestupku krajský soud uvedl, že žalobce se dopustil výrazného překročení nejvyšší povolené rychlosti, přičemž nebyly shledány žádné výjimečné okolnosti, které by mohly vyvolávat nenaplnění materiální stránky přestupku. Takovou okolností není to, že žalobce měl vézt svou manželku k zubnímu lékaři. Rychlá jízda žalobce nemůže být kvalifikována ani jako jednání v krajní nouzi, jak správně uvedl žalovaný v napadeném rozhodnutí, neboť není splněna podmínka subsidiarity tohoto jednání, tedy nemožnost řešit situaci bez porušení pravidel silničního provozu.

III.

[7] Žalobce (dále „stěžovatel“) brojil proti rozsudku krajského soudu kasační stížností.

[8] Podle stěžovatele nebyl v řízení dostatečně zjištěn skutkový stav věci. Návrhu na provedení místního šetření, které je podle stěžovatele nezbytné pro nepochybné zjištění místa spáchání přestupku, nebylo vyhověno. Místo spáchání přestupku bylo konkretizováno na základě domněnek, což nelze považovat za dostačující.

[9] Nebyl prokázán též materiální znak přestupku, tedy že by stěžovatel ohrozil či narušil veřejný zájem. V rozhodnutí není uvedeno, koho stěžovatel svým jednáním ohrozil. Správní orgány ani nezjistily, že byl v uvedený den a čas na předmětné komunikaci intenzivnější (středně hustý) provoz. Stěžovatel rovněž vytýkal žalovanému

pokračování

způsob, jakým se vypořádal s tvrzeními o krajní nouzi. Na jednání stěžovatele, který vezl svou manželku k akutnímu zubnímu ošetření, bylo třeba aplikovat institut krajní nouze.

[10] Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[11] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti zcela ztotožnil se závěry krajského soudu. Ve vztahu ke specifikaci místa protiprávního jednání žalovaný poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu a dovodil, že místo spáchání přestupku bylo určeno dostatečně. Materiální znak přestupku byl při předmětném překročení rychlosti v obci jednoznačně naplněn. Nedošlo ani k naplnění podmínek pro konstatování krajní nouze. Žalovaný proto navrhl zamítnutí kasační stížnosti. Současně sdělil, že v případě úspěchu ve věci nebude uplatňovat náhradu nákladů řízení před soudem.

V.

[12] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Nejvyšší správní soud považuje za vhodné předeslat, že podle názoru vysloveného v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního ze dne 14. 1. 2014, č. j. 5 As 126/2011 - 68, publikovaném pod č. 3014/2014 Sb. NSS. *„v řízení o přestupku postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu potřebném pro rozhodnutí o přestupku.“* V nyní posuzované věci správní orgány dostaly tomuto požadavku. Shromážděné důkazy vytvořily jasnou představu o průběhu celého skutkového děje a bez důvodné pochybnosti z nich vyplýval přesvědčivý závěr, že se přestupek stal a že se jej dopustil stěžovatel. Listiny založené ve správním spisu je třeba považovat za plně postačující pro závěr o spáchání předmětného přestupku stěžovatelem (srov. i rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2015, č. j. 7 As 83/2015 - 56, ze dne 2. 5. 2013, č. j. 3 As 9/2013 - 35 atp.). Námitky, jež stěžovatel v průběhu správního řízení uplatňoval, nebyly způsobilé důvodně zpochybnit skutková zjištění, která byla základem pro rozhodnutí o přestupku. S námitkami stěžovatele se správní orgány přiměřeným způsobem vypořádaly a totéž učinil i krajský soud ve vztahu k žalobním námitkám.

[15] Nejvyšší správní soud proto nesouhlasí s tím, že by nebyl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Stav bez důvodných pochybností lze vyjádřit jako míru pravděpodobnosti, při níž neexistují rozumné pochybnosti o opaku. Hodnotily-li správní orgány popsané důkazy jednotlivě a v jejich vzájemné souvislosti, mohly dospět k

jedinému možnému logickému závěru, že stěžovatel řídil motorové vozidlo rychlostí vyšší, než byla povolena maximální rychlost na dané pozemní komunikaci. Z provedeného dokazování žádné okolnosti o nesprávnosti provedeného měření zjištěny nebyly, k měření byl použit přístroj kalibrovaný (k měření použitý ve lhůtě stanovené k platnosti provedeného ověření), přičemž měření prováděla oprávněná osoba. Potenciální nepřesnost měření je navíc zohledněna v odchylce (± 3 km/h), která naměřenou rychlost ve prospěch řidiče redukuje.

[16] Co se týče tvrzené nedostatečné specifikace místa spáchání přestupku, podle ust. § 77 zákona o přestupcích musí výrok rozhodnutí o přestupku, jímž je obviněný z přestupku uznán vinným, obsahovat též popis skutku s označením místa a času jeho spáchání, vyslovení viny, druh a výměru sankce, popřípadě rozhodnutí o upuštění od uložení sankce (§ 11 odst. 3), o započtení doby do doby zákazu činnosti (§ 14 odst. 2), o uložení ochranného opatření (§ 16), o nároku na náhradu škody (§ 70 odst. 2) a o náhradě nákladů řízení (§ 79 odst. 1).

[17] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 10. 12. 2014, č. j. 9 As 80/2014 - 37, uvedl, že „[s]myslem přesného vymezení skutku ve výroku rozhodnutí je to, aby sankcionované jednání nebylo zaměnitelné s jiným jednáním. V rozhodnutí, jímž se trestá za spáchaný přestupek, je nezbytné postavit najisto, za jaké konkrétní jednání je subjekt postižen. To lze zajistit jen dostatečnou konkretizací údajů, které skutek charakterizují. Taková míra podrobnosti je nezbytná pro celé řízení, a to zejména pro vyloučení překážky litispendence, dvojího postihu pro týž skutek, pro vyloučení překážky věci rozhodnuté, pro určení rozsahu dokazování a pro zajištění řádného práva na obhajobu. Přitom je třeba vycházet z významu výrokové části rozhodnutí, která je schopna zasáhnout práva a povinnosti účastníků řízení a jako taková pouze ona může nabýt právní moci. Pouze z řádně formulovaného výroku lze zjistit, zda a jaká povinnost byla porušena a jaká sankce byla uložena, pouze porovnáním výroku lze usuzovat na existenci překážky věci rozhodnuté, jen výrok rozhodnutí (a nikoli odůvodnění) může být vynucen správní exekucí“. Obdobně vyznívá i usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006 - 73. Jak dále vyplývá z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudky ze dne 28. 5. 2015, č. j. 9 As 291/2014 - 39, ze dne 11. 3. 2006, č. j. 4 As 270/2015 - 42, ze dne 16. 7. 2015, č. j. 4 As 63/2015 - 52), není potřebné, aby bylo místo spáchání přestupku vymezeno na „metr přesně“, ale s ohledem na kontext dané věci postačí i obecnější vymezení místa, kde došlo ke spáchání přestupku.

[18] V daném případě správní orgán prvního stupně specifikoval místo spáchání přestupku sice obecněji (jako místo spáchání přestupku označil „obec Zhůř“), odvolací orgán však provedl bližší konkretizaci („u domu č. p. 106 v obci Zhůř ve směru na Chocenice“). Rozhodnutí správních orgánů prvního a druhého stupně přitom tvoří jeden celek. Projevem této jednoty je např. i to, že odvolací orgán může doplnit či pozměnit prvostupňové rozhodnutí, přičemž pro účastníky řízení je závazné až toto druhostupňové rozhodnutí. K tomu srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003 - 56, publ. pod č. 534/2005 Sb. NSS, či rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2007, č. j. 8 As 30/2006 - 88, ze dne 28. 12. 2007, č. j. 4 As 48/2007 - 80, ze dne 26. 3. 2008, č. j. 9 As 64/2007 - 98, či ze dne 29. 7. 2010, č. j. 2 As 83/2009 - 239.

pokračování

[19] Uvedený popis místa spáchání přestupku jednoznačně odpovídá citovanému ust. § 77 zákona o přestupcích. V daném případě tedy Nejvyšší správní soud považuje provedenou specifikaci místa protiprávního jednání za dostatečnou a nesouhlasí se stěžovatelem, že by bylo nutné provést místní šetření za účelem zjištění místa spáchání přestupku či vyslechnout zasahující policisty. Ve správním spisu je založena vedle podrobné fotodokumentace znázorňující místo měření i mapa a přesné souřadnice místa, kde k měření rychlosti došlo. S ohledem na výše uvedené nelze souhlasit se stěžovatelem ani v tom, že by místo spáchání přestupku bylo konkretizováno na základě pouhých domněnek.

[20] Jako nedůvodné vyhodnotil Nejvyšší správní soud i námitky, ve kterých stěžovatel vytýkal žalovanému, že se nedostatečně zabýval otázkou existence krajní nouze. Její existenci stěžovatel spatřoval v tom, že manželka stěžovatele trpěla akutní bolestí zubů, resp. čelistního kloubu, a bylo nutné jí odvézt k zubnímu lékaři.

[21] Žalovaný podrobně zdůvodnil, z jakého důvodu nelze na danou situaci aplikovat institut krajní nouze. Zejména uvedl, že pro podřazení jednání pod krajní nouzi ve smyslu ust. § 2 odst. 2 písm. b) zákona o přestupcích musí být splněna podmínka subsidiarity, tedy že v dané situaci nebylo možno nebezpečí hrozící zájmu chráněnému zákonem (život a zdraví manželky) odvrátit jinak (např. přivoláním rychlé záchranné služby či běžné sanitky, lékařské pohotovosti apod.). Současně musí být splněna i podmínka proporcionality, tedy že jednáním nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek jako v důsledku jednání vykazujícího znaky přestupku. V případech, kdy tvrzeným důvodem krajní nouze je zdravotní stav řidiče či spolujezdce a tento stav je život či zdraví bezprostředně ohrožující, lze danou situaci řešit přivoláním rychlé záchranné služby, která již na místě poskytne profesionální první pomoc. Jednání spočívající v překročení nejvyšší dovolené rychlosti může být jednáním v krajní nouzi pouze tehdy, když se nemocný např. nachází na odlehlém místě, kde není signál mobilního telefonu, kde není možnost přivolat lékařskou službu jinak, např. prostřednictvím obyvatel v přilehlých budovách, nebo tehdy, když se zdravotnická záchranná služba díky odlehlosti nemůže na místo dostat včas, popř. se jedná o újmu na zdraví život bezprostředně ohrožující (tepenné krvácení, kdy by rychlá záchranná služba nemohla na místo včas dorazit apod.). Pokud osoba není v bezprostředním ohrožení života či této nehrozí bezprostřední vážná újma na zdraví odůvodňující výjezd zdravotnické záchranné služby, nemůže takovýto zdravotní stav ospravedlnit výrazné překročení nejvyšší dovolené rychlosti. Byť tvrzené bolesti jsou nepochybně velmi nepříjemné, život bezprostředně ohrožující nejsou a neodůvodňují natolik enormní a nezvyklé překročení nejvyšší dovolené rychlosti, jako tomu bylo v dané věci. Ve vztahu k podmínce proporcionality pak žalovaný poukázal dále na to, že stěžovatel při zastavení tvrdil, že vezl manželku k zubnímu lékaři do Plzně. Plzeň je však vzdálena od místa spáchání přestupku cca 30 km, přitom je třeba vzít v potaz, že stěžovatel by se ještě minimálně zčásti musel účastnit intenzivnějšího provozu v samotném krajském městě a současně na cestě do Plzně projet celou řadou menších obcí. Žalovaný poukázal na možné důsledky rychlé jízdy stěžovatele, přičemž těm by bylo možno předejít přivoláním rychlé záchranné služby. Vozidla rychlé záchranné služby mají právo přednostní jízdy, za účelem minimalizace nebezpečí plynoucího z rychlé jízdy jsou vybaveny světelnými a

zvukovými výstražnými zařízeními a disponují vyškolenými řidiči. Žalovaný uzavřel, že nebyly splněny podmínky po aplikaci institutu krajní nouze.

[22] Uvedenou argumentaci žalovaného považuje Nejvyšší správní soud za zcela dostačující a správnou. Se stěžovatelem nelze souhlasit ani v tom, že by žalovaný neexistenci krajní nouze dovozoval z toho, že manželka stěžovatele mohla navštívit praktického lékaře. Žalovaný možnost návštěvy praktického lékaře zmiňoval nad rámec výše uvedeného a jen podpůrně, a to v tom smyslu, že by z jeho strany mohlo být manželce stěžovatele poskytnuto nezbytné ošetření před převozem k zubnímu specialistovi, resp. by jí mohly být aplikovány léky proti bolesti. Ani v tomto ohledu nelze žalovanému nic vytknout.

[23] Stěžovatel v kasační stížnosti dále zpochybňoval naplnění materiálního znaku přestupku.

[24] Podle ust. § 2 odst. 1 zákona o přestupcích platí, že *„přestupkem je zaviněné protiprávní jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně.“* Jak vyplývá z uvedeného ustanovení, znaky přestupku jsou stanoveny zákonem, přičemž přestupek je vymezen materiálním a formálním znakem, které musí být naplněny současně (srov. i např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2007, č. j. 8 As 17/2007 - 135, publ. pod č. 1338/2007 Sb. NSS, nebo usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006 - 73, publ. pod č. 1546/2008 Sb. NSS.). Naplnění formálního znaku stěžovatel nijak nezpochybňuje, tedy netvrdí, že by povolenou rychlost v obci nepřekročil. Materiální znak je představován tím, že zaviněné protiprávní jednání porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a zájmy uvedené v ust. § 1 zákona o přestupcích; zde stěžovatel s odkazem na aktuální situaci na vozovce tvrdí, že tento znak naplněn nebyl.

[25] Z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že *„jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti. [...] Je zcela zřejmé, že čím bude vyšší typová společenská nebezpečnost určitého přestupku, tím výraznější (výjimečnější) musejí být okolnosti, které by případně způsobily oslabení materiální stránky natolik, že by určité jednání nemohlo být vůbec kvalifikováno jako přestupek.“* Srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2012, č. j. 1 As 118/2012 - 23, či ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008 - 45. Z citovaných, jakož i dalších rozsudků, rovněž vyplývá, že posouzení, zda došlo k naplnění materiálního znaku přestupku, je třeba provádět jednotlivě ve vztahu ke každé konkrétní skutkové podstatě a konkrétnímu jednání.

[26] Předmětné jednání stěžovatele bezpochyby naplnilo materiální znak přestupku, přičemž ani Nejvyšší správní soud neshledal existenci žádných okolností, které by mohly způsobit oslabení materiální stránky v intenzitě vylučující kvalifikaci jednání stěžovatele jako přestupek. Stěžovatel překročil nejvyšší dovolenou rychlost v obci (tj. 50 km/h) o 54 km/h (± 3 km/h). Jedná se tedy o více než dvojnásobné překročení nejvyšší dovolené rychlosti v obci. K jednání došlo na vozovce, po které se pohybují i chodci, a navíc v pracovní den v dopoledních hodinách, tedy v době, kdy na pozemních komunikacích

pokračování

panuje zvýšený provoz. Takové překročení rychlosti má zásadní vliv na délku brzdné dráhy, reakční schopnosti řidiče a tím i na závažnost následků případné dopravní nehody. Již na základě těchto důvodů nelze souhlasit se stěžovatelem, že by nebyl naplněn materiální znak přestupku. Pokud stěžovatel namítal, že v řízení nebylo doloženo, že by byl v daný den a čas intenzivnější provoz, konstatuje Nejvyšší správní soud, že předpoklad zvýšeného provozu na pozemních komunikacích v pracovní den je skutečností obecně známou.

[27] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[28] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle ust. § 60 odst. 1 za použití ust. § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal. Podle obsahu spisu mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly, přičemž sám žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že v případě úspěchu ve věci nebude uplatňovat náhradu nákladů řízení před soudem.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. července 2016

Mgr. David Hipšr
předseda senátu